

Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 02 : De Acheloo

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[83\] : De Acheloo](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VII

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - VII, 02 : De Acheloo](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VII

[Mythologie, Paris, 1627 - VII, 03 : D'Acheloüs](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VII, 02 : D'Acheloüs](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - VII, 02 : De Acheloo, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 14/01/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/6002>

Copier

Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 714-718

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Achéloos](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

illa monstra, quæ dicuntur ab illo fuisse domita, neque ita esse potuerint; neq. si fuissent, nobis obessent, ut ait Lucretius lib. 5. in his:

*Quid Nemeaus enim nobis nunc magnus liatus
Ille leonis obesset, & horrens Arcadius suus?
Deniq. quid Cretæ taurus, Lernaq. pestis,
Hydra venenatis posset vallata colubris?
Quidve tripertita tergemini Geryonai?
Quid Diomedæ equi spirantes naribus ignem,
Thracem, Bistoniasq. plagas, atq. Isinara propter,
Tantopere officerent nobis? & cæcig. timenda
Vnguib. Arcadia volucres Stymphala colentes?
Aureaq. Hesperidum seruans fulgentia mala
Asper, acerbatus immuni corpore serpens,
Arboris amplexus stirpem? quid deniq. obesset,
Oceanus propter litus pelagiq. sonora,
Quo neq. noster, adei quisquam, neq. barbarus audet?*

Quod si quis ea quæ dicta sunt à nobis hæctenus, diligentius considerauit, patebit profectò tum ad mores & ad vitam hominum rectè instituendam: tum etiam ad Solem, illa quæ narrantur de Hercule, spectare. Ac de Hercule satis, nunc de Acheloo dicamus.

De Acheloo.

CAP. II.

ACHELOVS Ætolix Rex fuisse dicitur, qui in Thoante fluuio vocato, ut ait Strabo lib. 10. è Pindo monte otto, Ætoliamq. ab Acarmania determinate, & in sinum defluente, Maliacum, mersus, fluuio nomen dedit: qui fluuius ab ipso rege postea fuit Achelous nuncupatus. Plutarchus in libello de fluminibus Thestium à Thestio Martis & Pisidices filio vocatum fuisse fluuium scribit: qui Achelous postmodum ab Acheloo filio Oceani & Nymphe Naidis ibi merso fuit vocatus. Hic fluuius in mare Echinadum insularum influit, ut testatur Herodotus in Euterpe: quarum dimidium propè continentem fecit. Alcaus Oceani & Terræ filium esse sensit, ac Heceus Solis & Terræ: Nymphe in primo Heracleæ, Thetidis & Terræ. Fabulantur hunc fluuium Deianiram Oënei Ætolorum regis filiam in matrimonium poposcisse, quæ etiam sibi fuerat promissa: verum cum Hercules in agrum Calydonium

nium

nium profectus esset ipse quoque in matrimonium poposcit Deianiram, quæ sibi quoque promissa est. Oportuit igitur certamine definiri utri horum Deianira cederet. Quare Achelous sumpta tauri forma in Herculem impetum fecit: Hercules huic cornu manibus apprehensum defregit, qui cum præ dolore cessisset Herculi, suum cornu dextrum ab eo repetiuit, pro quo Amaltheæ Harmonij filia, ut scripsit Alcimus in rebus Siculis, cornu largitus est: quod ita attigit Ovid. in Deianira:

*Cornua stens legit rapidus Achelous in undis,
Truncaque limosa tempora mersit aqua.*

Fuit Amalthea capra quæ Iouem lacte nutriuit postquam illum Rhea clam Adrastæ & Isidæ, ut scripsit Hermogenes in libro de Phrygia, nutriendum dedit. Huius capræ alterum cornu Iupiter adultus officij præmiū nutricibus dedit, ubi capram inter sidera collocasset: cui illa adiecit facultatem, ut ait Xanthus in rebus Ætolis, ut quidquid ab eo optaretur, qui illud haberet, siue potus, siue cibus, continuo nasceretur. Alij non capram, sed Herionij Ætolorum Regis filiam Amaltheam, quæ cornu non capræ, sed tauri habuerit, fuisse senserunt, quod vim illam habuerit, ut scripsit Pherecydes. Neque mirum est taurum Acheloum factum fuisse, ubi pugnaturus esset cum Hercule, quando Deianiram petens vel multas formas sumpsisse dicitur, ut testatur Sophocles in Trachinijs:

μητρὶς γὰρ ἦν μοι ποταμός, Ἀχελῷον λέγουσι
ἐς μὲν τρεῖς μορφῇσιν ἑαυτὴν πατρὸς,
οὐτὶν οὐαρῆς ταῦρος, ἄλλοτ' αἰόλος
δράκων ἰλίκτος, ἄλλοτ' ἀνδρείου τῆς
ῥέματος· ἐκ δὲ θεοκίης γυνιάδες
κρεταὶ εἰς ῥοαίνοντο κρηναῖς ποτῶ.

Flumen fuit proci mihi, Acheloum fera.

Formis tribus qui me petiuit à patre:

Taurus, deinde pluribus Ventrem notis

Pisium draco, Vir inde, cui caput bouis,

Mento fluebant riuuli potabilis

Vnde nudentu, fontibus simillimi.

Fuit enim poetarum consuetudo, ut fluuios tauris similes effingerent, quoniam cum impetu irruentes tauris similem edant mugitum: vel, ut Hellanicus sensit, quia terram sulcare tanquam boues apparent, vel, ut alijs placuit, quia circa ripas

Amalthea Harmonij filia.

Amalthea cornu nutricibus dedit. ut quidquid ab eo optaretur, qui illud haberet, siue potus, siue cibus, continuo nasceretur.

Flumini tauris similis.

fluminum tauri mugire ob vberiora pascua audiantur. Memoriae prodidit Sappho primum Acheloum vini mistionem preterea inuenisse: quare ita ait Virg. lib. 1. Georg.

Poculaq; inuentis Achelousa miscuit omni.

Atq; antiquorum fuit idcirco consuetudo, ut aquas omnes quæ vini mistionibus essent aptæ, Acheloi nomine vocarent: quare Achæus Satyros introducit ægrè ferentes potum aquosum in Æthione Satyrico, atq; ita aquas Acheloum nominantes:

μῶν Ἀχελῷος ἦν κακὰ μὲν πελὺς;

ἃ μ' ἦδ' ἱλῆε καὶ τῷ ἰτὼ γίνεσθαι.

καλῶς μὲν οὖν ἔγχετο θυοῖσι πρῶν.

An mistum Achelou fuit non plurimum?

Cessare serpi cuius haudquaquam licet.

Certe bibisse more præsaret Scytha.

¶ Ac de Acheloo ista fabulosa memoriae sunt tradita. Achelous Oceani vel Thetidis filius, vel Solis fuit & Terræ, quia omnes fluij ex Oceano nascuntur, & ex fontibus, locisque sub terra cauetis. Quas uxores Achelous habuerit, non constat: cum tamen Callirhoen & Castaliam filias habuerit, ut testatus est Panyasis, ac Sirenas, quæ Iunonis iussu Musas in certamen cantus pronocauerunt: quibus victis Musæ pinnas ex alis conuulserunt, sibi que coronas fecerunt, ut ait Pausanias in Bæoticiis. Habuit filiam etiam Dirceam, quæ in fontem conuersa fuit, in quo Bacchus recens natus lotus fuit, ut ait Euripides in Bacchis:

Ἀχελῷος θυγάτηρ

πῆτι, ἐν πᾶσιν αἰσῶν.

οὐ γὰρ ἴσως ποτὶ παλαιῶς

τὸ αἶος ἥρπρος ἔλαβε.

O Acheloi filia

Verenda virgo Dirce:

Olim tuam nam fontibus

Ioni cepisti filium.

¶ Cum igitur mutua sit elementorum inter se vicissitudo mutationis, Solis que radij ex Oceano & terræ suprema parte vapores excitent, inde niues, & grandines, & imbres gignantur, ut ait Aristot. Meteorologicis, ex quibus fit incrementum fluminibus: quare filius Oceani dictus est. Terra eius mater dicta est, vel quod ea in aquam, ut in propinquum elementum soluat, vel quia ex incluso aere in ipsa terra nascantur fluij, cum in aquam mutatur. Alij crediderunt vim esse optimarum aquarum Acheloum, sicuti testatur in ponderibus Asiæ Ephorus: ἡ τοῦ ἐκ ἀσθενείας χρησμοῦς. καὶ οὐ γὰρ ἰφ' ἅπασιν αὐτοῖς πρὸς ἅπαντας

πρὸς τὰ πλὴν εἶδος εἶωθεν Ἀχιλῶν θύειν ὥς τε πολλοὺς νομιζόντας
 αὐτὸν ποταμὸν τὸν διὰ τῆς Ἀκαρνανίας ῥέοντα, ἀλλὰ τὸ σωστόν
 ὕδωρ Ἀχιλῶν ὑπὸ τοῦ χρησμοῦ καλεῖσθαι. *Vel oracula Dodo-
 naa. nam in omnibus ferè responsis iubere solitus est Deus
 sacrificari Acheloo: quare per multi in eam opinionem in-
 ciderunt, ut non fluvium per Acarnaniam defluentem, sed
 universam vim aquarum Acheloi nomine ab oraculo vo-
 cari crederent.* erat enim illa sacrificantium consuetudo,
 ut in omnibus sacrificijs aquam illam, quæ sacris adhibere-
 tur, nominarent Acheloum, quod testatur paulo post idem E-
 phorus: *μάλις γὰρ τὸ ὕδωρ Ἀχιλῶν προσεγορίετο οὐ τοῖς
 ἔρασι, καὶ ἐν ταῖς εὐχαῖς καὶ ἐν ταῖς θυσίαις. maxime vero in-
 ter iurandum, & in precationibus & in sacrificijs aquam
 Acheloum nominare consuevimus.* est enim suauissima &
 saluberrima Acheloi aqua credita, qui fluvius est Acarnaniæ,
 & in mare apud insulas Echinades vocatas ingreditur, ut ait in
 his Herod. in Euterpe: *καὶ οὐκ ἦκιστα Ἀχιλῶν ὅς ῥέων δι' Ἀ-
 καρνανίας, καὶ ἔξωθεν ἐς τὴν θάλασσαν, τῶν ἐχινάδων νήσων τὰς ἡ-
 μιμέσας ἦν ἢ πέραν πεποιήκειν. atq; Acheloi præsertim, qui flu-
 vium per Acarnaniā delabens in mare insularum Echinadæ
 intrat, æræmque dimidium iam continentem fecit.* Atque
 in hanc sententiam de Acheloo scripsit Strabo lib. 10. Geogra-
 phiæ, quòd latus australe Acarnanicum & Æolicum ipso ma-
 ri perthunditur, quod sinum efficit Corinthiacum, in quem A-
 chelous influit, qui superioribus temporibus Thoas appella-
 batur, at postea dictus est Achelous, ut scripsit Plutarchus in li-
 bro de fluminibus ac montibus. Cur tauri formam sumpserit,
 diximus. Factus est Draco idem, quia sinuoso cursu deferun-
 tur flumina. cùm idem assiduis aliquando imbribus non au-
 geatur ac placidus sit, humana forma fingitur: at ob sonitum,
 taurino capite. Hercules, ut ait Strabo lib. 10. *Q*uæne affinitate
 coniunctus, & in omnes mortales beneficus fluvium temere
 & cum impetu regionem infestantem aggeribus & aquædu-
 ctibus coercuit & extenuavit: eamque aquam in multos ri-
 uulos diductam, quæ prius regionem laniabat, vtilissimam
 reddidit. Inde dictus est illi fluvio taurinum cornu defregisse,
 & pro illo cornu abundantiarum rerum omnium accepisse. Flu-
 vius igitur paulatim exiccatus eo pacto fabulæ locum dedit,
 quæ in honorem Herculis ficta est. Quid aliud sub hac fabula

*Aquæ sacra A-
 chelous dicta.*

*Hercules taurinum
 cornu defregit
 Acheloo.*

contineatur, præter historiam, non reperio, nisi quod per præ-
dentiam omnia vel maximè noxia efficiuntur vtilia: cum præ-
sertim istud Herculeæ prudentiæ quoddam fuit è muneribus,
cuius iam sententia fuit explicata. at nunc de apro Calydonio.

De apro Calydonio.

CAP. III.

Sed quoniam nemo propè est antiquorū poetarum, quin
aprum Calydonium celebrauerit, nos etiam breuiter quæ
de illo memoriæ prodita sunt, percurramus. Fabulantur
itaq; Oëneum Ætolorum regem, Calydoniæq; imperantem,
primitias tum frugum, tum etiam domesticorum animalium
Dianæ offerre solitum: qui cū sumptui parcere decreuisset,
Dianam solitis primitijs defraudauit. at Sosisphanes in Melea-
gro memoriæ prodidit Oëneum Dijs omnibus solitum pri-
mitias ferre ob eximiam suæ regionis fertilitatem, verū ali-
quando Dianæ honores præterijisse. Illa igitur ob neglectum
honorem indignata, aprum insignis magnitudinis ac ferita-
tis, qui in Oëta monte versabatur, in Calydonium agrum im-
misit, qui vniuersam regionem deuastaret; quod ita breuiter
complexus est Ouidius lib. 8. Metamorph.

Sumerat infesta famulus, vindexque Diana.

O Eneanang, ferunt plenus successibus anni

Primitias frugum Cereri, sua vina Lyao,

Palladios flaua laticis libasse Minerva.

Captus ab agricolis superos peruenit ad omnes

Ambitiosus honor, solas sine thure relinquit

Præteritas cessasse ferunt Latoidos aras.

Tangit & ira Deos.

Atq; inter cætera damna quæ illi regioni inferebat, cultissimā
Oënei vineam, quam Ancæus Neptuni & Astypalææ nymphæ
filius multa diligentia plantauerat, populabatur: in qua edu-
canda & ipse Oëneus non mediocriter insudauerat, vt ait Ho-
merus Iliad. primo:

*καὶ γὰρ τοῖσι κακὸν χρυσόθετος Ἄρτεμις ὤρεε
χλωσμίην, ὅς ἐστι θαλυσία γυνὴ Ἀλωνῆς
οἰνίδος ῥίξ, ἅμ' αἰεὶ θεοὶ δ' αἰνῶνθ' ἱκατόμβας,
οἷη δ' ἐκ ἱέρειε Λιδόκῃρ' ἐμὴν ἀλοιο,
ὃ λάβει, τ' ἐκινέουσιν, ἀέσπετο δ' ἐμὴν θυμῷ.
ἡ δὲ χλωσμίην δῖον γένος ἰοχίαιρα,*

ἔρεε